

והיה תמים.

הכנעה הבדלה המתקה בברית המילה.

(1) ספר בראשית פרק יז

ויהי אברהם בן תשעים ושנה ותשע שנים ויבא ידוד אל אברהם ויאמר אליו אני אל שדי התהלה לפני ויהיה תמים.

רש"י על בראשית פרק יז פסוק א

היה תמים - אף זה צווי אחר צווי היה שלם בכל נסיונותי ולפי מדרשו התהלך לפני במצות מילה ובדבר הזה תהיה תמים שכל זמן שהערלה כך אתה בעל מום לפני ד"א והיה תמים עכשיו אתה חסר ה' אברים ב' עינים ב' אזנים וראש הגויה אוסיף לך אות על שמך ויהיו מנין אותיותיך רמ"ח כמנין איבריך:

כתר שם טוב אות כח

נודע מ"ש בס' עץ חיים [שער כ"ב . . .] ענין מצות המילה וחשמ"ל [וכו' ובספר פע"ה יעו"ש]. ונ"ל להלביש הדברים, <שזה> [שמצות מילה] שייך בין בתורה בין בתפלה בין בעסק המצות, וז"ס חשמ"ל. דקבלתי ממורי <הבעש"ט> [זלה"ה], סוד הכנעה והבדלה והמתקה שצריך בכל עסק תורה ותפלה [וכתבתי מזה במקום אחר בקיצור נמרץ כי לא ניתן רשות להרחיב בזה כי הוא מובן ממילא ודפח"ח]. וזה סוד ח"ש מ"ל, שצריך לחשות עד שמל וכורת הקליפות, אז ימלל וידבר למתק הדינין בשרשן, שהוא סוד התפלה שביאר מורי בשם רבו, ולכך נקראו מחצדי חקלא [כמבואר במקובלים], ולכך <צריך> [יזהר] להפריד ממחשבתו מחשבות זרות ועי"ז גורם להבדיל ולפרוש מהשכינה הקליפות [וכמו שכתב בראשית חכמה דף פא ע"ב ודף קל יעו"ש], ולכך תיבת מל סובל ב' פירושים, א' דיבור ב' כריתה והבדלה, וזה נמשך מזה [כאמור]. וזה סוד ח"ש מ"ל, שצריך להכרית הקליפות ואח"כ מל דיבור בעסק תורה ותפלה שהיא הבדלה והמתקה.

ובזה יובן לך לך מארצך [וממולדתך ומבית אביך], שיתרחק מן ג' בחינות [נגד ג' בחינות] הנ"ל הכנעה הבדלה והמתקה שביאר מורי זלה"ה, כי מצד <ארציות ועכירות החומר והקליפות> [ארציות חומר ועכירות הקליפות] נמשך גסות הרוח, לכך הזהירו לך לך מארצך ויבוא להכנעה, וממולדתך שהוא תרח עע"ז שורש הקליפות ויש כח האב בבן, כמ"ש הראב"ד בס' יצירה כי כח הבנאי בבנין [וכו'], ולכך צריך הבדלה להפריש ולהבדיל הקליפות שמצד האב המולידו, ומבית אביך שהי' בחרן כמ"ש וימת תרח בחרן ודרז"ל עד אברהם הי' חרון אף של מקום, שהוא דין וגבורה, ואברם בחי' חסד ימתיק הדין בשורש החסד שיש בגבורה והדין ההוא, כמ"ש במ"א בשם מורי זלה"ה איך למתוק הדין בשורשו, ואחר המתקה אז תשיג בחינת הארץ אשר אראך, והבן.

ברית המילה:

הכנעה:

(1) ספר מורה נבוכים - חלק ג פרק מט

וכן ה'מילה' אצלי, אחד מטעמיה - למעט המשגל ולהחליש זה האבר כפי היכולת, עד שימעט במעשה הזה. וכבר חשבו שזאת המילה היא השלמת חסרון יצירה, ומצא כל חולק מקום לחלוק ולומר, איך יהיו הדברים הטבעיים חסרים, עד שיצטרכו להשלמה מחוץ? - עם מה שהתבאר מתועלת העור ההוא לאבר ההוא, ולא נתנה 'מצוה' זו להשלים חסרון הבריאה, רק להשלים חסרון המידות. והנזק ההוא הגופני המגיע לאבר ההוא - הוא המכוון, אשר לא יפסד בו דבר מן הפעולות שבהם עמידת האיש ולא תבטל בעבורה ההולדה, אבל תחסר בו התאוה היתרה על הצורך. והיות המילה מחלשת כח הקושי, ופעמיים שתחבר ההנאה, הוא דבר שאין ספר בו - כי האבר כשישפך דמו ויוסר מכסו מתחלת בריאתו, יחלש בלי ספק. ובבאור אמרו ה'חכמים ז"ל', "הנבעלת מן הערל קשה לפרוש". זהו החזק בטעמי ה'מילה' אצלי. ומי היה מתחיל בזה המעשה? אברהם, אשר נודע מיראת חטאו מה שזכרו ה'חכמים ז"ל' באמרו, "הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את":

הבדלה:

ויש ב'מילה' עוד ענין אחד צריך מאד, והוא, שיהיה לאנשי זאת האמונה כולם - רצוני לומר, מאמיני 'יחוד השם' - אות אחד גשמי שיקבצם, ולא יוכל מי שאינו מהם לומר שהוא מהם והוא נכרי - כי פעמים יעשה האדם כן כדי להגיע את תועלת או כדי להתנכל אל אנשי זה הדת; אך זה הפועל, לא יעשהו אדם בו או בבניו רק מתוך אמונה אמיתית - כי אין זה שרט בשוק או כויה בזרוע, אבל ענין שיהיה קשה מאד מאד. וידוע גם כן רוב האהבה והעזר הנמצא באנשים שהם כולם בסימן אחד ושהוא על צורת ברית. וכן זאת ה'מילה' היא הברית אשר כרת 'אברהם אבינו' על אמונת 'יחוד השם'. וכן כל מי שימול יכנס ב'ברית אברהם' להאמין היחוד, "להיות לך לאלוהים ולזרעך אחרוך". וזה גם כן ענין חזק כראשון בטעם ה'מילה', ואפשר שהוא יותר חזק מן הראשון:

המתקה:

(114) שפת אמת ספר בראשית - פרשת לך - שנת [תרס"ב]

בפסוק התהלך לפני והיה תמים. דהנה ע"י הערלה אין הנשמה מאירה באדם וע"ז איתא גולל אור מפני חושך ובהסרת הערלה הנשמה מאירה באדם וגולל חושך מפני אור ואז נקרא תמים ושלם וכמו כן שבת נקרא שלום דסט"א אתעברית בשבת ומאיר הנשמה. וזה מצות הדלקת נר בשבת משום שלום בית שאז בנין האדם נשלם בכל הנר"ן וכמ"ש בזוה"ק כי כל אורות הנר אוכמא וחיורא ושלחבת הכל רומז לנר"ן של האדם: